

Studiebesök längs ScanMed södra

Torsdag den 4 oktober 2018, Malta

Text av Mårten Edberg (Region Västerbotten) och Ulrika Nilsson (Region Norrbotten)

Möte med Maltas transportmyndigheter på transportministeriet

Vi inledde med en kort presentation av vår grupp och de frågeställningar som är aktuella, framför allt förlängningen av ScanMed.

Malta är relativt litet till ytan. Totalt 316 kvadratkilometer. Malta har inga järnvägar. Fokus på vägsystemet, sjöfart och flyg.

Trafiksituationen för vägnätet är rätt kaotisk. Cirka 460 000 invånare och i storleksordningen 360 000 bilar gör att det är en omfattande biltrafik som gör att framkomligheten är låg, framför allt i, till och från de större städerna. På de mest trafikerade vägarna är trafikmängden 40 000 bilar per dygn. Maltas kollektivtrafiksystem gick igenom en stor modernisering 2010 och sedan dess har resandet ökat. Däremot är den höga bilanvändningen och den höga befolkningstätheten en stor utmaning.

I viss mån har man lyckats att söka och få en del EU-medel för att utveckla nätet även om det är förhållandevis små projekt, och man upplever att fokuseringen på framför allt järnväg upplevs som en risk för kommande medfinansiering från CEF. Utifrån sitt perifera läge beskriver Malta behovet av att skapa allianser och inför arbetet med nya CEF har Malta skapat en allians med Cypern och Irland. Inom alliansen drivs frågan om att gränsövergång inte behöver vara en landgräns. 2016 tog Malta fram en transportstrategi för att vara i fas med EU prioriteringar.

En fråga som vi diskuterade var även möjligheten att utveckla cykeltrafiken på Malta, vilket man höll med om vore bra. Medelsträckan för resor på Malta är 5,5 km. Vissa insatser görs med att försöka integrera cykelbanor. Ett stort problem för att få fler att cykla är trafiksituationen då föräldrarna av säkerhetsskäl inte låter sina barn och ungdomar ge sig ut i trafiken. Det innebär att det inte skapas någon vana med cykel, vilket i sin tur innebär att ungdomarna istället skaffar moped/scooter och bil.

Det finns en flygplats på Malta och det är en core flygplats. Flyget har stor betydelse för Maltas tillgänglighet till omvärlden och har expanderat kraftigt. År 2014 hade man cirka 5 miljoner passagerare per år och i år bedöms man nå över 6 miljoner. Det är också väldigt många flygbolag som trafikerar ön. Flyggods är lågt, cirka 15.000 ton per år.

Sjöfarten är omfattande med 250.000 passagerare per år, oklart om detta inkluderade kryssningspassagerarna. 150.000 TEU import/export och 2.200.000 ton. Det finns cirka 50 km TEN-vägar på ön. Flyget med i systemet sedan 2013. Två Core hamnar. Valetta, som har en del generell godshantering samt omfattande kryssningstrafik, och Marsaxlokk, där det ligger en privatägd kontainerhamn som fungerar som spridningsnod för ett antal destinationer, främst i Medelhavet. Dessutom finns två comprehensive hamnar på Malta.

Efter diskussionen på ministeriet gjorde vi mycket bra studiebesök på plats - eller snarare till sjös - i de båda Core hamnarna. Det gav mycket bra möjligheter att skapa en rättvis bild av situationen och Maltas betydelse vad avser sjöfarten.

Möte och studiebesök hos Malta flygtrafikservice (MATS)

Malta har via MATS ansvaret för att hålla kontroll över två flygtrafikzoner - en östlig och en västlig i Medelhavet. De har under senare år varit mycket inblandade i att testa ett system för att varna för "halvdistanta" kollisionsrisker. Systemet heter MTCD som står för Medium Term Conflict Detection. Läs mer här: [https://www.skybrary.aero/index.php/Medium_Term_Conflict_Detection_\(MTCD\)](https://www.skybrary.aero/index.php/Medium_Term_Conflict_Detection_(MTCD)) TEN-T finansiering via CEF och under en femårsperiod har investeringar gjorts från ett analogt system till ett digitalt.

Efter en förhållandevis detaljerad genomgång fick vi möjlighet att besöka såväl kontrollcentralen för MTCD, flygledartornet samt de serverhallar som förser flygplatsen med redundant datorkraft.

Marsa vägprojekt

Under eftermiddagen besökte vi en Marsa-vägprojektet, en strategisk plankorsning i närheten av Valetta som när det är färdigställd kommer att avlasta en mycket besvärlig knutpunkt. En intressant detalj är att Malta, som med sitt uråldriga kulturlandskap, får stora utmaningar vid all slags byggverksamhet då det alltid dyker upp någon form av fornlämningar.
